Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1874. Wydano i rozesłano dnia 25. Stycznia 1874. **Część II.**

Nr. 2.

Ustawa z dnia 16. kwietnia 1873.,

o dostarczaniu koni potrzebnych do wojska stałego i obrony krajowej w razie ich uruchomienia.

Zgodnie z uchwałą obu Izb Rady państwa rozporządzam, co następuje:

§. 1.

W razie uruchomienia (postawienia na stopie wojennej) siły zbrojnej albo jej części, nastąpi na rozkaz Cesarza pobór koni, potrzebnych do zaopatrzenia wojska, przyczem właściciele koni, na wezwanie władz administracyjnych, będą obowiązani odstąpić państwu, za stosownem wynagrodzeniem, konie swoje zdatne do służby wojskowej.

§. 2.

Minister wojny państwa zawiadamia corocznie Ministrów obrony krajowej obu połów monarchii, jaka ilość koni ponad stan pokojowy jest na zasadzie każdorazowego ordre de bataille potrzebna, i kosztem spólnego budżetu ma być dostarczona dla zaopatrzenia siły zbrojnej, na stopie wojennej postawionej.

§. 3.

Potrzebna ilość koni (§. 2.) będzie rozkładana na królestwa i kraje, w Radzie państwa reprezentowane z jednej, i na kraje korony węgierskiej z drugiej

strony, w stosunku ogólnej ilości koni, jaką w każdej z obu połów państwa znaleziono, gdy podczas spisu ludności z dnia 31. grudnia 1869. liczono i konie.

Ten stosunek rozkładu będzie obowiązywał aż do następnego obliczenia koni, w obu połowach monarchii prawnie dokonanego, a ilości koni, podług tego stosunku przypadające będą ustanawiane corocznie, za porozumieniem się obu Ministrów obrony krajowej.

§. 4.

Ilość koni, przypadającą na królestwa i kraje, w Radzie państwa reprezentowane rozłoży Minister rolnictwa, w porozumieniu z Ministrem obrony krajowej, na każde zosobna królestwo i kraj, podług możebności każdego z nich.

Dalszy rozkład na okręgi poborowe uskutecznią w podobny sposób władze krajowe administracyjne, w porozumieniu z Komendami jeneralnemi (wojskowemi) oraz z Komendami obrony krajowej.

Dla obliczenia możebności obowiązane są władze polityczne podawać corocznie wypracowane z współudziałem naczelników gmin wykazy ilości i jakości koni znajdujących się w ich powiatach, a to z szczególnem uwzględnieniem ich zdatności do służby wojennej pod wierzch lub do pociągu.

§. 5.

Okręgi poborowe schodzą się z okręgami sądowemi: miasta jednak, mające własne statuta gminne stanowią zawsze osobny okrąg poborowy.

Dla każdego okręgu poborowego władze krajowe administracyjne ustanawiają w porozumieniu z Komendami jeneralnemi (wojskowemi) oraz Komendami obrony krajowej zwyczajnie jedno miejsce poboru: wyjątek od tego można uczynić za porozumieniem się z Wydziałem krajowym, tylko wtedy, jeżeli dla bardzo małej albo dla bardzo wielkiej ilości koni w okręgach poborowych, konieczność szybkiego dokonania poboru albo wymaga ustanowienia jednego miejsca poborowego dla kilku okręgów, albo dozwala ustanowienia kilku miejsc poborowych dla jednego okręgu poborowego.

Miejsca poborowe należy wyznaczać podług tej zasady, że właścicielom koni oszczędzać trzeba uciążliwości, które dla osiągnięcia celu, temi rozporządzeniami zamierzonego, nie są koniecznemi.

§. 6.

Pobór i zaciąg koni uskuteczniają komisye, które ustanawia się na początku każdego roku.

Do każdej takiej komisyi wchodzą:

a) starosta powiatowy (burmistrz), albo zastępca przez niego wyznaczony, jako prezes;

b) oficer sztabowy, lub oficer armii albo obrony krajowej;

c) weterynarz wojskowy lub cywilny, albo konował wojskowy i

d) dwaj mężowie zaufania, wybrani zpomiędzy właścicieli koni przez reprezentacyę powiatową, albo, gdzie reprezentacyj powiatowych nie ma, przez naczelników wszystkich gmin okręgu powiatowego. W miastach, mających własne statuta, mężów zaufania wybiera reprezentacya gminna.

Do każdej komisyi przydaje się trzech taxatorów, których wyznaczają władze polityczne, i którzy do tej czynności osobną składają przysięgę.

Wybiera się do tego znawców nieskazitelnych, jeźli można zpomiędzy członków towarzystw rolniczych, lub towarzystw chowu koni.

§. 7.

Gdy zajdzie potrzeba dostawy, Minister wojny państwa oznajmia stanowczo Ministrowi obrony krajowej ilość koni potrzebną stosownie do rozmiarów uzbrojenia, jakoteż termin dostawy.

§. 8.

Od obowiązku stawienia są wolne:

a) konie przeznaczone do dworu Cesarza i członków cesarskiej rodziny;

b) konie, które słudzy państwa są obowiązani trzymać dla sprawowania służby;

c) konie pocztmistrzów, które ci na mocy kontraktu są obowiązani utrzymywać dla pełnienia służby pocztowej;

d) jeden koń każdego lekarza praktykującego na wsi, potrzebny do pełnienia obowiązków powołania;

e) konie cesarskich stadnin nadwornych i rządowych zakładów chowu koni;

f) ogiery uprzywilejowane (wyborowe), będące własnością osób prywatnych lub gmin, pod warunkiem przedłożenia przywileju;

g) klacze ze źrebiętami, jakoteż klacze ze stadnin prywatnych, które w ciągu ostatnich lat czterech były najmniej dwa razy odstawiane, i w ciągu tego czasu były zapłodnione, nakoniec wszystkie inne klacze, które w ostatnim ubiegłym peryodzie odstanowienia, były odstanawiane z ogierami skarbowemi, lub z uprzywilejowanemi prywatnemi ogierami, jeżeli w ciągu ostatnich dwóch lat były zapłodnione. We wszystkich tych przypadkach właściciel winien przedłożyć dowód odstanowienia.

Gdzie jest zaprowadzona konskrypcya w celu podniesienia chowu koni, trzeba nadto do uzyskania uwolnienia przedłożyć w przypadkach *f)* i *g)* dowód,

że ogier lub klacz są zapisane w rejestrze stadnin krajowych jako zdatne do chowu.

§. 9.

Na plac poboru w powiecie przyprowadza się podług gmin konie, które dnia 1. stycznia w roku stawiennictwa przekroczyły czwarty rok życia, poczem komisya poborowa ogląda je i klasyfikuje podług ich zdatności na konie wierzchowe, pociągowe i juczne.

Z koni klasyfikowanych wybiera się najprzód te, które właściciele sami dobrowolnie oddają po cenie wyznaczonej.

Inne szacują taxatorowie do komisyi poborowej przydani, a to bez względu na cenę wyznaczoną, lub czasowo w skutek uruchomienia podwyższoną.

Jeżeli taxatorowie nie zgadzają się co do ceny konia, rozstrzyga głównie większość głosów; jeżeli wszyscy trzej różnią się w zdaniu, cenę stanowi kwota przeciętna tych trzech cen szacunkowych.

Z koni tych, do taxowania podanych, wybiera się najprzód te, które najniżej oszacowano, trzymając się jednak tej zasady, że jeżeli ilość koni zdatnych przewyższa kontyngens dla okręgu poborowego wyznaczony, nikt z posiadających więcej niż jednego konia nie może być zniewolonym do oddania więcej niż połowy wszystkich swoich koni. Jeżeli ilość koni zdatnych nie pozwala na stosowanie się do tej zasady, należy przynajmniej mieć ile możności jednakowy wzgląd na tych właścicieli koni.

Każdy właściciel konia przyjętego, ale jeszcze nie cechowanego może dostawić na miejsce poboru innego zdatnego konia tej samej kategoryi, który nie był jeszcze stawiany.

Przeciwko orzeczeniom komisyi poborowej, jakoteż przeciwko wyznaczonej cenie szacunkowej nie ma ani rekursu, ani drogi prawa.

§. 10.

Właściciele koni, nie czyniący zadość wezwaniu do dostawy koni, będą do tego zniewoleni przymusowo, a jeżli nie zdołają opóźnienia usprawiedliwić, władza administracyjna nałoży na nich grzywnę aż do 100 zł. za każdego dostawić się mającego konia.

Nadto oni ponoszą koszta dostawy przymusowej.

§. 11.

Cenę koni przyjętych wypłaca odstawiającemu przewodniczący komisyi poborowej w gotowiźnie zaraz po przyjęciu.

Wydatki na transporta do miejsca poboru i z miejsca poboru, jakoteż na żywienie koni aż do ich przyjęcia lub uwolnienia, ponoszą właściciele koni; czas jednak, od wyznaczonego urzędownie terminu dostawy, aż do chwili przyjęcia lub uwolnienia, nie powinien wynosić więcej nad 36 godzin.

Wydatki połączone z poborem koni ponosi wspólny budżet wojny.

§. 12.

Dla uniknięcia dostawy przymusowej, gminy okręgu poborowego mogą dobrowolnie wystarać się o przypadający na nie kontyngens, złożony z koni tegoż okręgu.

W przypadku takim, za każdego przyjętego konia płaci się o dziesięć od sta więcej, niż wynosi wyznaczona cena koni dostawionych.

W tym celu trzeba trzymać konie w pogotowiu tak, aby można było dostawić je w 48 godzinach po otrzymaniu rozkazu dostawienia.

Jeżeli termin ten nie będzie dotrzymany, albo jeżeli nie będzie dostawiona odpowiednia ilość koni zdatnych do służby wojennej, natenczas gminy wchodzą na nowo w obowiązek dostawy przymusowej, a komisyi poborowej służy prawo zakupienia koni niedostawionych za jakąkolwiek cenę i gdziekolwiek na koszt gmin.

§. 13.

Minister obrony krajowej wyznacza corocznie ilość koni, które w przypadku uruchomienia będą potrzebne dla oddziałów obrony krajowej, aż do uzupełnienia ustanowionej stopy wojennej, i mają być nabyte na rachunek budżetu Ministerstwa obrony krajowej.

Ilość tę rozkłada się na królestwa i kraje, a następnie na okręgi poborowe w sposobie podanym w §. 4.

W przypadku uruchomienia pobór i zaciąg uskuteczniają jednocześnie te same komisye i według tych samych przepisów co pobór i zaciąg koni dla wojska stałego.

§. 14.

Ustawa niniejsza wejdzie w moc obowiązującą w tym samym czasie w którym oparta na tych samych zasadach ustawa o poborze koni w przypadku wojny, dla krajów korony węgierskiej w drodze konstytucyjnej będzie zaprowadzona.

§. 15.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i obrony krajowej, którzy w tej mierze winni porozumieć się z Ministrem wojny państwa.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w. **Lasser** r. w. **Chlumecky** r. w. **Horst** r. w.

Nr. 3.

Obwieszczenie Ministerstwa spraw wewnętrznych, Ministerstwa rolnictwa i Ministerstwa obrony krajowej z dnia 7. maja 1873.,

tyczące się wejścia w moc obowiązującą ustawy z dnia 16. kwietnia 1873. o dostarczaniu koni, potrzebnych do wojska stałego i obrony krajowej w razie ich uruchomienia.

Odnośnie do przepisów §. 14. ustawy z dnia 16. kwietnia 1873. (Dz. u. p. Nr. 77.) o dostarczaniu koni, potrzebnych do wojska stałego i obrony krajowej w razie ich uruchomienia, ogłasza się niniejszem, że według doniesienia królewsko-węgierskiego Ministerstwa obrony krajowej z dnia 30. kwietnia 1873. L. 16.523. w krajach korony węgierskiej ustawa o poborze koni w przypadku wojny na tych samych zasadach oparta, weszła na drodze konstytucyjnej w moc obowiązującą z dniem 29, kwietnia 1873.

Lasser r. w. **Chlumecky** r. w. **Horst** r. w.